

EDUCAȚIA PRIN JOC – EMERGENȚĂ, REALITATE, NECESITATE

„Spune-mi și voi uita, arată-mi și s-ar putea să țin minte,
implică-mă și voi înțelege”

Benjamin FRANKLIN

Noua Epocă, în care trăim astăzi, se bazează pe o paradigmă total diferită de paradigma lucrurilor specifice epocii anterioare. Este denumită *Paradigma Fiiinței Integrale* și, în acest context, se schimbă radical paradigma educației: se cere o educație capabilă să formeze oameni talentați, ingenioși, creativi prin metode noi, interactive și creative, de formare și educare. Citatul expus în capul articolului trimite la forme active de învățare, prin care elevul trebuie implicat în procesul didactic. Una dintre cele mai ... sau, mai bine zis, cea mai pregnantă metodă este *jocul didactic* care constituie și subiectul volumului Lidiei Granaci, *Educația prin joc. Teorie și practică*.

Trăim timpuri când putem spune cu adevărat că s-a instaurat epoca *HOMO LUDENS*. Dovezile științifice – preponderent cele din domeniul neuroștiințific, care studiază biologia umană fundamentală și modul în care se dezvoltă creierul omenesc – arată că orice copil este „programat să se conecteze”. Suntem cu toții programați să intrăm în conexiuni cu alte persoane, cu semnificații morale și spirituale, cu spațiul deschiderii spre transcendent. Satisfacerea acestor nevoi de bază pe care omul le simte pentru a se conecta în permanență, cu cineva sau cu ceva, este esențială pentru sănătatea și bunăstarea omului*. Trăim timpuri când se instaurează epoca *HOMO CONECTICUS*.

Din aceste perspective volumul Lidiei Granaci vine la timp. Într-o epocă în care sintezele vaste și de autoritate, manualele și ghidurile didactice nu mai sunt apariții izolate, publicarea unei noi lucrări, cu un subiect nu atât nou, cât necesar, se integrează unui program vast de reinterpretare a acestui fenomen de educație, începând de la specialiștii din antichitate până în prezent. Nouă este optica și modalitatea de tratare a subiectului acestui volum. Argumentând necesitatea de cercetare, autoarea pornește, cum e și firesc într-o cercetare, de la fondul noțional al subiectului. Trece în revistă conglomeratul noțional al sintagmei *joc didactic*, oferă varianta proprie a definiției *jocului didactic*. Aceste rezultate concordă perfect cu observațiile specialiștilor invocați în volum.

* Raportul către Națiunile Unite, întocmit de Comisia de supraveghere a copiilor neajutorați din SUA.

Abordând *originea jocului*, se face o incursiune istorică a apariției jocului în educație, bazată pe un vast material informațional, de specialitate, indicând existența inițială a unui caracter unitar între activitatea de muncă și cea de educație, relevând caracterul inseparabil al educației ca funcție socială specifică. Din această perspectivă, cercetătoarea insistă asupra jocului ca activitate dominantă, cu funcție explicit formativă. Propunându-și să urmărească istoria jocului în educație, se operează cu o selecție valorică a lucrărilor citate, a numelor de referință: de la Platon, Aristotel, la Marcus Fabius Quintilianus și Thomasso Campanella; de la Juan Amos Comenius la John Locke; de la Kant la Pestalozzi... Cartea se distinge prin contribuția sporită a autoarei la calificarea unor aspecte prin ipoteze, concluzii și soluționări proprii.

În lucrare se reliefează foarte reușit unele aspecte psihologice ale jocului didactic, se nuanțează precis și subtil elementele care formează *structura* jocului didactic. Acțiunile adoptate în ultima vreme în scopul ameliorării calității învățământului vizează deopotrivă redefinirea finalităților, reînnoirea conținuturilor, îmbunătățirea modului de abordare a procesului de educare. Deci, metodele mai vechi trebuie să îmbrace haine noi, pentru a răspunde cerințelor învățământului modern, activ; iar în optica acestor schimbări, se modifică abordarea și valorificarea jocului ca formă, mijloc și mai ales ca metodă de învățământ.

Bazându-se pe diverse studii, observații proprii asupra jocului didactic, autoarea pune în evidență multiplele lui funcții: funcții principale, esențiale, funcții secundare, funcții marginale, scoțând în relief importanța jocului didactic în pedagogia activă.

După abordarea teoretică destul de vastă, profundă și originală, autoarea se referă la *Organizarea și gestionarea jocului didactic*, compartiment care ocupă cea mai mare parte în economia volumului. Atenția expositivă acordată părții aplicative denotă angajarea autoarei în acest proces, cunoașterea profundă a domeniului, o bună cunoaștere a subiectului abordat.

Ceea ce menține atenția pe tot parcursul volumului este meticulozitatea autoarei de a elucida subiectul *Joc didactic*, de a-l analiza, de a-l evalua, de a căuta la alți specialiști răspunsuri când ea nu le are. Volumul este, neîndoind, o performanță într-o literatură de specialitate în care aparițiile editoriale la acest subiect pot fi numărate pe degete.

În partea a doua a cărții, *Tehnologii aplicate la valorificarea jocurilor didactice*, Lidia Granaci experimentează, reinventează, inovează, cercetează, descoperă, recomandă.

Autoarea demonstrează o gândire conștientă, bazată pe claritate, precizie și deducție logică, parcă incitându-ne și pe noi să conștientizăm necesitatea acestui tip de gândire pentru a putea să învățăm noi strategii pedagogice, în special educarea prin joc.

Scopul urmărit este de a prezenta o cale de abordare prin care ne oferă înțelegerea și clarificarea deplină a jocului didactic, dar ne și convinge că este o cale demnă de urmat astăzi. Tratarea materiei este sensibil diferită de conceptele tradiționale nu atât ca stil sau ca detașare a perspectivei, cât printr-o organizare structurală, în care fiecare dintre părți se explică prin întreg și acesta este mai mult decât o sumă a părților.

În contextul educațional actual al Republicii Moldova preocuparea pentru realizarea unei reconsiderări complete a metodelor didactice își găsește cu prisosință expresia în această operă de anvergură și de prestanță științifică. Volumul depășește caracterul informațional, lectura lui procură o reală plăcere estetică în urmărirea jocului didactic ca proces al modernizării domeniului educațional, se recomandă ca o lucrare de bază din biblioteca oricărui specialist în educație.

Lumea viitorului este o lume a ludicului, de aceea tot mai mulți copii, dar și adulți optează pentru această dimensiune. Autoarea, intuind foarte bine viitorul interactiv, ludic al educației, invită la schimbarea metodelor pedagogice, oferind jocul didactic ca mijloc *specific* de instruire, *ca mijloc indispensabil de implicare a copilului în formarea sa*.

În așteptarea volumului, susținem că lucrarea de față și, implicit, cititorii ei vor beneficia de împletirea experienței cu ardoarea pedagogului Lidia Granaci, cu o pledoarie în susținerea *jocului didactic*, astfel încât avem o apariție importantă în literatura de specialitate, care constituie un model de tratare riguroasă și complexă a unui aspect al educației.

Contribuția la cercetarea și soluționarea unor probleme educaționale esențiale se dovedește, prin această lucrare, încă o reușită în domeniu. Intenția cercetătoarei de a se integra acestui univers al ludicului în educație pentru a-i descifra valențele presupune cunoaștere, pasiune, perseverență, entuziasm, inerente oricărei activități, dar mai ales activității pedagogice.

O recomandăm, cu căldură, tuturor.

Dr. conf. univ.
Lidia KULIKOVSKI